

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Strada Iuliu Maniu Nr. 36.

Cenzurat.

Biserica cea nouă ortodoxă română din Turda.

Cu opt ani înainte, frunțașii parohiei protopopești din Turda, au conceput ideea măreață, de a ridica în centrul acestui județ, o biserică în amintirea Marelui Voevod Mihaiu Viteazul, martirul și înfăptuitorul de o clipă a unirii tuturor românilor.

Cuvântul trup s'a făcut. Statul român înțelegător, județul în majoritate de români ortodocși, orașul cu conducere românească, s'au întrecut cu daniile și ofrandele lor, ca să ajute la realizarea unei dorinți, atât de justificate și de ferbinti a ortodocșilor din Turda, al căror loc de închinare prea modest și așezat la loc nepotrivit și prăpăstios, nu mai corespundea zilelor de azi.

La stăruința oamenilor de bine, orașul Turda a oferit cel mai frumos și pitoresc loc ce ce putea da pentru casa lui Dumnezeu, iar planurile arhitectului *Traianescu* din București, au rămas să le execute firma tot românească a lui *Tiberiu Eremia*.

Trecătorii! Dă-ți pălăria jos și fă o închinăciune către cel atotputernic, care ne-a stat la toți în ajutor ca să vedem în starea de acum biserica neamului din Turda.

Vor fi fost greutăți, vor fi fost multe alergături, multe umiliri, dar scopul este aproape ajuns. În inima Ardealului se ridică o nouă și impozantă catedrală, după cea din Cluj. Exemplul a prins. Nici aici nu se va putea termina deplin,

dar poporul ortodox nu vrea să mai privească cu jale la clopotele amuțite. Anul 1934 ne va aduce o nouă surprindere plăcută. Biserica din Turda se va termina provizor, și ruga către Domnul va fi înălțată spre cer și auzită. E cel mai frumos prinos, ce putem aduce lui Dumnezeu, pentru darurile ce a revărsat asupra noastră, deodată cu Unirea cu patria-mamă.

Șovinismul unguresc de pe vremuri nu a amuțit, dar s'a mai domolit. În Turda se poate vorbi și românește și clopotele dela Biserica nouă îi chiamă pe toți la rugă și la Hristos. De vor veni toți, praznicul va fi complet și bucuria noastră nesfârșită. De vor sta departe, cu atât mai rău, pentru cei ce nu înțeleg nici azi, că Turda e pământ istoric și stropit cu sânge curat românesc. Noi suntem gata să uităm toate vandalismele, toate torturile, toate persecuțiile, — și să chemăm obștea întreagă la praznicul de mână.

Conducătorii de azi din Turda se pot mândri că au înțeles glasul vremii, și că nu au ostenit înzadar. Onoare lor!

Cu Dumnezeu înainte.

BĂTRÂNUL

Biserica „Mihaiu Viteazul“ din Turda.

FOILETON

„Hristos și Buddha“

(Urmare)

de Prof. Dr. I. VASCĂ

Cine a fost Hristos, după viața și învățura Sa, nu mă îndoiesc, că o știu cu toții. Cine a fost însă Buddha? Viața acestui bărbat interesant, după textele buddhiste, compuse după moartea lui, este înconjurată de o mulțime de elemente legendare. Urmând însă calea pe care ne o indică unii dintre cei mai buni cunoscători ai literaturii buddhiste mai vechi, ca *Oldenberg*, *Hardy* și *Kern*, ajungem la datele următoare, mai apropiate de adevăr: Intemeietorul buddhismului s'a născut aproximativ pe la 560 î. de Christos, dintr'o familie princiară, numită *Sakya*, adică a celor puternici, în orașelul *Capilavatthu*, aproape de munții Nepalului, nu departe de coastele Himalaiei. Tatăl său s'a numit *Suddhodana* și mama sa *Maya*. A primit la naștere numele de *Siddharta*, un nume profetic; cel de *Gotama* l-a primit mai târziu după un conume al tatălui său. După începerea activității sale de învățător i s'au dat și alte nume. Astfel aflăm nu-

mira de *Sakya-muni* (adecă: înțeleptul din familia *Sakya*); *Sakya-Sinha* (leul din familia *Sakya*); *Bhagavat* (cel binecuvântat) și alte numiri dintre cari cea de *Buddha* (cel luminat) a rămas cea mai cunoscută și cea mai întrebuițată. Numele de *Buddha* nu-i adecă un nume propriu, ci un apelativ, pe care l-au avut și alții cari au fost socotiți că au ajuns la o cunoaștere perfectă, au fost luminați. Legenda ulterioară împodobește atât conceperea cât și nașterea lui *Gotama Buddha* cu o mulțime de semne și evenimente miraculoase. El a crescut cu alți copii de seama sa, cum era dădina pe la curțile celor avuți, înconjurat de toate plăcerile și comoditățile traiului. Tradiția spune că tânărul principe petrecea în trei palate, întocmite după cele trei anotimpuri din India. Toate erau înconjurate de grădini frumoase și iazuri acoperite cu flori de lotus, ce răspândeau seara miros fermecător.

La vârsta fragedă de 16 ani s'a căsătorit. După o tradiție ar fi luat trei, după alta numai o soție, cu numele *Yasodhara* sau *Gopa*. Fantazia fără margini a Inzilor a fost iscodit că *Buddha* ar mai fi avut pe lângă soția sa legitimă încă 84.000

sau chiar 100.000 de soții ilegite. Din căsătorie a avut un fiu, pe care l-a numit *Rahula*. „Și, zi și noapte, se îngâneau lăutele, și zi și noapte cele mai alese mâncări și mai căutate poame, cu bruma pe ele, cele mai proaspete șerbeturi, răcorite cu zăpadă din Himalaia, dulciuri făcute cu meșteșug, și lapte de cocotier, chiar în cupa lui ivorină, și toate bunătățile stau pururea întinse. Zi și noapte slujea, acolo, un stol de dăntătoare, de baiadere, din cele mai alese, cari purtau cupele și cântau din țimbale, gingașe slujitoare ale dragostei, cu sprincenele negre, cari făceau vânt ochilor adormiți ai fericitului *Siddharta*. Ele îndreptau gândurile Prințului, la deșteptare, spre fericire, cu șoapta lor armonioasă ce murmura prin flori, cu farmecul cântărilor de iubire, cu jocurile fermecătoare, amestecate cu răsul clopoteilor dela glezne, cu mișcarea brațelor și mădulărilor lor, cu sunetul strunelor de argint ale vinei. Iar cu esență de mosc și de champak, cu fumul albastru, care se înălța dela mirezmele aprinse, îi mângăiau sufletul, să se lenevească lângă drăguța-i *Yasodhara*. Așa trăia *Siddharta*, în îmbătăre și în uitare.“¹⁾ Așa petre-

¹⁾ E. Arnold, *Lumina Asiei*, trad. de G. Goilav, p. 46.

ADUNAREA GENERALĂ

a „Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române“, filiala Cluj.

— Prezidează P. Sf. Sa Episcopul nostru Nicolae. —

Între așezămintele noastre de valoare, care dela război încoace, contribuie într-o largă măsură la consolidarea noastră sufletească între hotarele patriei noastre întregite, este fără îndoială soc. femeilor noastre ortodoxe. Această societate cu ramificațiile ei peste întreg cuprinsul țării, și-a impus cel mai util și binecuvântat program de muncă constând în opere de propagandă religioasă-morală, de caritate publică și de consolidare națională.

Duminecă în 22 Aprilie a. c., la orele 12 a. m. filiala Cluj a acestei societăți și-a ținut în sala Primăriei din loc, *adunarea generală*. A prezidat însuși P. S. Sa Episcopul nostru Nicolae. În prezența unui foarte numeros și select public și a reprezentanților diferitelor societăți surori, această impozantă întrunire a elitei femeilor noastre și-a putut desfășura darea de samă asupra unui nou an de muncă, bogat în roade folositoare Bisericii și Neamului.

Primul cuvânt l-a rostit P. S. Sa Episcopul, care ca Ctitorul și promovatorul cel mai credincios al acestei societăți, nu a lipsit niciodată dela înființarea ei aici în Capitala Ardealului, dela manifestările mai importante, ce filiala Cluj a acestei societăți le-a aranjat. Căci, cum bine a zis P. S. Sa între altele: „*dacă Episcopul se găsește cu toată însuflețirea și dragostea sa de părinte sufletească, în fruntea acestei societăți, atunci aceasta se datorește faptului, că Biserica noastră strămoșească și-a găsit un foarte prețios colaborator în toate acțiunile sale*

binecuvântate, în acest mănunchi de doamne din elita fruntaușilor noștri intelectuali, constituite în societatea femeilor ortodoxe“.

P. Sf. Sa insistă apoi asupra drumurilor noi, pe cari societatea este datoare în împrejurările critice prin care trecem, să le urmeze; să intensifice activitatea sa pentru ajutorarea celor lipsiți și purificarea atmosferei imorale, care dela o vreme stăpânește în mod îngrijorător în societatea noastră românească. Ținta de căpetenie a societății femeilor noastre ortodoxe, acum după înfăptuirea mărețului nostru ideal de a ne vedea Catedrala terminată, trebuie să fie: să ridice un așezământ corespunzător de adăpost și ocrotire pentru cei lipsiți. Cuvintele P. S. Sale au fost primite cu vii aplauze și confirmări.

Dna Zina Moroianu președinta societății, a vorbit apoi, aducând omagii P. S. Sale Episcopului Nicolae Ivan, care a susținut totdeauna societatea, fiind patronul ei.

Dna Sofia Meșeu vice-președinta societății a citit raportul pe anul trecut, arătând realizările cele mai importante ale societății. Societatea a contribuit cu 500.000 Lei pentru ridicarea catedralei, făcând și multe alte donațiuni pentru înzestrarea și înfrumșetarea catedralei.

A organizat un ciclu de conferințe cu subiecte morale și bisericești, a dat concurs șezătorilor reuniunii comercianților și industriașilor români.

A dezvoltat o activitate însemnată pentru o bună educație a tineretului. Ca în toți anii,

sub președinția P. S. Sale Episcopului Nicolae, s'a ținut o serbare, la care s'au distribuit premii elevilor merituosi. Societatea a dat apoi adeziunea și întreg concursul ei Ligii Antirevizioniste Române.

În locul părintelui Antal, fostul secretar al societății, a fost ales dl Sofron Vlad. Se exprimă mulțumiri dnei Meșeu pentru frumosul raport ce a întocmit.

Dl prof. univ. *Sextil Pușcariu* a adus salutul societății „Frăția Ortodoxă Română“. Nici o epocă nu a impus mai mult educația morală și religioasă, ca cea de azi, și cum ambele societăți urmăresc acest scop, este de dorit o colaborare între aceste două instituțiuni naționale-ortodoxe.

Părintele Ciora, casierul societății a citit raportul despre situația financiară, arătând că societatea are o avere de a-

proape 600 mii Lei.

S'a ales o comisiune de cen-zori, compusă din părintele Dr. Vasile Sava, Dr. O. Bucevschi și Dr. Aurel Gociman, care a controlat gestiunea financiară pe anul trecut și găsind-o în perfectă regulă, a exprimat mulțumiri casierului.

S'a reales apoi comitetul vechiu al societății și P. S. Sa Episcopul a adus sincere mulțumiri comitetului pentru activitatea sa laudabilă și rodnică, relevând în special activitatea frumoasă a doamnei Zina Moroianu, pe care a rugat-o să continue a rămâne în fruntea societății, unde e necesară prezența unei conducătoare cu calitățile d-sale.

Adunarea generală s'a închis într-o atmosferă de sărbătoare, impunând prin discuțiile obiective și frumoase ce s'au făcut. Dorim acestei distinse societăți să-și continue tot astfel, cu deplin succes ca și până acuma, nobila activitate, ce de bună voie și în mod desinteresat și-a propus. Rep.

Reforme mici cu consecințe mari.

(Urmare și fine)

Dl Vrânceanu amintește contrastul ce există între religiune și celelalte studii. Acest contrast este provocat nu numai de afirmațiile necontrolate a unor profesori de religie, ci și de felul de predare a profesorilor de științe pozitive, cari în afirmațiile lor adese sunt mai dogmatici decât profesorii de religie și cari dau ipoteze mai mult ori mai puțin verosimile, drept dogme cari nu sufăr nici o contrazicere. Deci cauza disarmoniei ce există uneori între religie și alte studii nu trebuie căutată numai de partea profesorului de religie, ci și a celorlalți.

Dl Vrânceanu mai scrie: „Valo-

riile morale sunt fructul unor experiențe morale felurite și numeroase“, „...profesorul de filosofie este acela care în spiritul liberului discernământ este în măsură să stabilească pe cele tipic reprezentative și autentice ale fiecărei experiențe sufletești.“ Toate sunt bune, dar ce constrângere va putea exercita asupra voinții unui individ o experiență personală ridicată la rangul de normă generală de conducere? E natural răspunsul și a-nume: nici una. Dar după spusele scriitorului roman Varron, anticitatea număra vr'o 288 de sisteme de morală, dar azi la cât se va fi ridicat numărul lor? Din acest haos de sis-

cea Buddha la început la aparență deplin fericit în sinul familiei în palatele părintelui său.

Dela un timp însă s'a săturat de toate plăcerile ce-l înconjurau din belșug și pătruns de un desgust profund s'a hotărât să se retragă din lume și să ducă o viață de ascet. Acest pas, în aparență nemotivat și inexplicabil, tradițiunea ulterioară a căutat să-l aducă în legătură cu următoarele întâmplări externe: Trecând odată Buddha prin poarta de est a orașului la unul din palatele sale, a întâlnit pe un bătrân gârbovit de sarcina anilor și aproape cu totul istovit de puteri. A putut descoperi cu acest prilej, că și pe el îl așteaptă aceeași soartă, dacă va trăi vârsta înaintată a bătrânului. Altă dată a văzut pe un om atins de o boală grea și totodată i s'a spus că o mulțime de oameni sunt, cari sufăr nespun, atinși de fel de fel de boli în lumea aceasta. Iar cu altă ocazie a dat peste un om mort, pe care-l duceau la groapă și i s'a spus că și el va ajunge odată în aceeași stare. Toate aceste întâmplări au făcut impresie adâncă asupra sa. În această dispoziție sufletească s'a întâlnit cu un ascet. Liniștea sufletească ce se putea citi din fața acestuia, i-a impus într'atât, încât s'a decis să devină și el ascet, pentru a scăpa de suferințele acestei lumi și a ajunge la repaos. Se pare însă că această deciziune i-a fost provo-

cată mai curând de desgustul ce l-a simțit, după ce a fost gustat prea mult din toate plăcerile vieții și după o viață de desmierdări și belșug s'a întors spre viața lipsită de toate acestea, spre viața de ascet. A îmbrăcat la vârsta de 29 de ani haina galbănă, cu părul tuns, cu blidul pentru cerșit și toiagul în mână, a început a călători dintr'un loc în altul, practicând pretutindene asceza cea mai aspră și învățând pe cei ce-l ascultau doctrina renunțării. După câțiva ani de asceză sosi în fine și momentul mult așteptat de el, al iluminării. Zice, că pe când ședea într'o noapte sub un pom, s'a desfăcut spiritul său după un metod anumit de toate mărginirile finitului și ale senzualității și a pătruns ființa ascunsă a lucrurilor. Urcând dela o treaptă a cunoașterii la alta tot mai înaltă, a ajuns în fine la cunoașterea deplină a ființei lucrurilor. În acel moment a cunoscut el toate nașterile sale de mai înainte, toate ființele, toate lucrurile din toate timpurile, legătura tuturor cauzelor și efectelor; deci și cauza suferințelor și posibilitatea mântuirii. „În acel moment — zice el — sufletul meu a fost mântuit de păcatul poftei, de păcatul neștiinței și al rătăcirii. Nimicita e renașterea, mai mult nu voi veni în lume.“

Din acest moment începe o epocă nouă în viața lui. Din ascetul Gotama, care căuta mântui-

rea, a devenit Buddha, cel luminat, care a aflat mântuirea. Din acest moment își începe el și activitatea sa misionară. Caută și găsește ucenici. În orașul Benares, după cum spun textele buddhiste, pășind la activitate publică pune el roata învățurii sale în mișcare. Rostește prima predică, în care sunt exprimate cele patru adevăruri sfinte; cele patru *propozițiuni despre suferințe, cauza suferințelor, înlăturarea suferințelor și calea spre înlăturarea suferințelor*. Încurând câștigă aderenți și succesul său crește din ce în ce tot mai mult. Până într'o bună zi s'a trezit cu o răscoală a poporului din ținutul Magaddha, care striga: „*Ascetul Gotama a venit să ne facă fără copii, să aducă văduvie, să aducă nimicirea neamurilor*.“ Pentru a scăpa de furia poporului Buddha și-a îndreptat pașii în alte părți, unde încă nu era cunoscut. De aici începe o nouă eră în viața lui. Activitatea sa nu mai poate fi urmărită în mod cronologic. Ea se restrânge numai la cuvântări, dialoge, sentințe. Timpul când acestea au fost rostite, nu este indicat, decât prin fraze obișnuite, ca de ex.: într'o vreme, în vremea aceea, etc. Atât putem ști că Buddha a umblat în tot acest timp, — vreme de vr'o 40 de ani, până către sfârșitul vieții, — dintr'un loc în altul predicând învățătura cea nouă. Călătoriile lui misionare s'au extins peste un feri-

teme contradictorii, urmează ca profesorul de filosofie să-și aleagă „în spiritul liberului discernământ” normele pe care să clădească viața morală a elevului? Înseamnă a instă-păni pe terenul moral individualismul cel mai pronunțat, care are drept urmare haosul de care amintește Fouillé (vezi art. din numărul 14-15).

Nu mă mai opresc asupra celorlalte pasagii în cari autorii în loc să discute cu calm lucrurile, improașcă cu inzulte în preoți. Observ doar atât, că inzulta este cel mai slab argument pe care cineva îl poate folosi într-o controversă.

La noi de câțva timp s'a observat tendința de a face loc în educație unui ideal incolor și astfel să creștem niște incolori din punct de vedere religios, incolori din punct de vedere național, incolori față de toate problemele vitale ale neamului, căci

asa cer anumite interese și doctrine. Biserica trebuie să răspundă respicat că acest ideal nu poate fi idealul ei. Spiritul de ostilitate față de biserică ce se degajază și din articolele amintite și altele similare, trebuie să fie un avertisment serios pentru reprezentanții bisericii. Amvoanele să devie deci pentru preoți ceea ce ele trebuie să fie, niște catedre, iar catedrele pentru profesori să fie altare la cari să slugească cu toată puterea sufletului lor. Numai astfel simbolul mult grăitor ce-l vedem la înviere când din luminarea preotului aprinsă la altar se aprind luminările credincioșilor și astfel toată biserica se luminează, va deveni o realitate.

Organizațiile noastre laice, Forul și Agrul, au și ele o datorie, ca cu ocazia votării noii reforme, să dovedească că într'adevăr sunt niște organizații vii.

S. VLAD

Conferințe preoțești și cercuri religioase.

Conferința de primăvară a preoțimii din protop. Maramureșului.

Această conferință s'a ținut în ziua de 2 Aprilie a. c., în orașul Sighet, așezat aproape de confluența râurilor Tisa și Iza, cu aproape 40 de sinagoge evreești, dar fără nici o bisericuță ortodoxă. Luând parte majoritatea preoților se oficiază sfânta Liturghie în capela modestă, așezată într-o cameră a liceului reformat unde se și face mărturisirea tuturor preoților. După aceasta preoțimea trece în cancelaria protopopiatului unde P. O. D. protopop deschide conferința. Preoții protopopiatului își citesc lucrarea: „Folosele și desavantajele Oastei Domnului pentru biserică”. După citirea lucrării ia cuvântul fiecare preot și se discută pe larg asociația „Oastea Domnului” care în Maramureș

este prea puțin cunoscută, fiind înființată doar numai în parohia Săcel. Unii sunt pro, iar alții contra. După mai multe discuții ale preoților și lămuriri ale P. On. protopop Mihail Muntean, se hotărăsc următoarele:

În parohiile unde deja este înființată „Oastea Domnului” preotul să fie de veghe pură, ca orice acțiune a ei să fie în cadrul bisericii noastre strămoșești. Eu cred că asociația aceasta religioasă — isvorită din necesitatea înlăturării dezastrului moral în care ne sbatem — pentru ca să aducă un folos real bisericii noastre strămoșești trebuie să se țină cont la înființarea ei de următoarele:

1. Conducătorul ei activ să fie numai preotul, care să ia parte la toate adunările „Oastei Domnului”, talmăcind el însuși textele din Sf. Scriptură.

2. Conducătorul „Oastei Domnului” să fie mai întâi el cel mai bun ostaș, împlinind cu sfințenie toate regulile și principiile acestei mișcări religioase.

3. Adunările „Oastei Domnului” să nu se țină în orice loc, ci în biserică, sau în cel mai rău caz în școală, căci altfel obișnuindu-se credincioșii cu slujbe particulare se poate ivi marea primejdie a înstrăinării de sfintele lăcașuri și de sfânta slujbă. Numai astfel poate fi folositoare „Oastea Domnului” bisericii și țării noastre. Deși nu sunt decât 10 ani împliniți dela înființarea ei (1923), totuși numeroasele temeri și indoeli ale multora nu lipsesc. Și acestea își au izvorul în faptul că în foarte multe părți „Oastea Domnului” este lipsită de controlul și supravegherea preotului, fiecare talmăcind după cum îi vine bine, deși în Sf. Scriptură se află: „unele lucruri cu anevoie de înțeles, pe cari cei știutori și neîntăriți le răstălmăcesc ca și pe celelalte scripturi spre a lor pierzanie” (Petru II, 3, 16). Apoi și din faptul că ostașii cântă orice cântare „care-i chiamă la Domnul și-L laudă pe Domnul”, precum și cântarea lui Luther și diferite cântări ale pocăiților. Idealul „Oastei Domnului” este deștepțarea adevăratei vieți religioase și morale, îndreptarea oamenilor păcătoși și pierduți etc. Cine oare cere un alt ideal mai sfânt și mai bun unei asociații religioase? Dar tot acest ideal l-au avut la început și întemeietorii metodismului din Anglia (1729), cari mai târziu ajungând în conflict cu clerul (1739), s'au constituit în o sectă proprie, din care apoi au isvorit alte fracțiuni mici. De aceea azi toată lumea se întreabă: unde vom ajunge

cu „Oastea Domnului”? La metodismul din Anglia sau la și mai rău? Să ne ferească bunul D-zeu și de una și de alta.

Apoi se iau în discuție chestiuni și probleme de pastorație specifice Maramureșului. După acestea P. On. protopop Mihail Muntean, vajnic luptător al credinței strămoșești pe plaiurile Voivozilor Drăgoi și Bogdan, după ce ne strecoară în sufletele noastre curaj și entuziasm la luptă în colțul cel mai oropsit de soarte a țării, încheie conferința de primăvară.

Pr. GR. BELEANU

Revenire la sânul bisericii-mame.

Ilie Biron (născut Bercheșan) din comuna Suatu, jud. Cluj — trecut înainte cu 30 ani dela biserica noastră ort. rom. la religiunea unitariană-maghiară — în urma unei meditații serioase, urmând convingerei ce l-a deșteptat, a revenit la biserica mamă, făcându-și formalitățile de trecere cerute de legea stării civile.

Duminecă în ziua de 15 Aprilie a. c., după sfta Liturghie și în urma unei cuvântări ocazionale rostită de parohul local Teodor Drăgoiu, și după catehizarea făcută asupra lăpădării credinței unitariane și mărturisirea credinței ortodoxe, i s'a făcut încorporarea în sfânta noastră biserică dreptmăritoare.

La acest ceremonial au fost de față numeroși credincioși. Și fiind acest caz unicul de felul acesta, au rămas bine edificați sufletește asupra însemnătății credinței ortodoxe rom., față de celelalte credințe.

Să dea Dumnezeu ca pilda dlui Ilie Biron, să fie urmată și de alți fii ai bisericii noastre și cari s'ar mai afla rătăciți ca urmare a ademenirilor și presiunilor stăpânilor trecute, de tristă memorie.

D. Ponoreanu

toriu de aproximativ 480 de kilometri. Pretutindeni era primit bine și influența lui era de aceea mare asupra auzitorilor, fiindcă vorbea limba poporului și se acomoda modului lui de cugetare. Apoi taina succesului său se mai datora și faptului, că în concepția indică despre viață cum a aflat-o Buddha, existau toate premisele pentru învățătura lui. În altă țară, cu altă dezvoltare istorică, învățătura lui ar fi rămas neînțeleasă. E adevărat că și personalitatea sa blândă trebuie să fi exercitat un farmec deosebit asupra celor ce veniau în contact cu el. Numărul aderenților lui Buddha a fost crescut simțitor și se împărția în două clase: I. *învățăceii* propriu ziși, cari se acomodau întru toate preceptelor învățătorului, se desfăceau cu totul de lume, de familie, de avere și de privilegiile stării, erau primiți în comunitatea călugărească și purtau ca semn distinctiv o haină galbenă și își tundeau părul capului și barba; II. *aderenți laici*, cari îi sprijineau pe călugări, dându-le cele necesare pentru trai.

La început au intrat în comunitatea buddhistă mai mulți nobili, apoi comercianți avuți și fii de ai acestora. De cei săraci nu se interesa nimeni în acele timpuri.

Buddha a ajuns vârsta de 80 ani; din aceștia 44 aparțin activității sale publice. Sfârșitul vieții

sale este normal. Ultimele cuvinte cu cari s'a despărțit de învățăceii săi au fost: „*iată învățăceilor eu vă admoniez: toate sunt trecătoare, luptați-vă neconțenit!*”

Trecerea lui la cele eterne, respective intrarea lui în nirvana s'a petrecut între anii 480—477 în d. Hr. Rămășițele sale pământești au fost împărțite în opt părți și date adeptilor săi. Ne vom întreba acum:

Care este chintesența învățăturii lui Buddha, sau principiile cardinale, pe lângă cari se învârtă aceasta? Vom răspunde, că aceasta se poate reduce la următoarele două noțiuni: *suferințe și mântuire*. Suferințele sunt punctul de plecare, iar mântuirea ținta finală a întregii învățături. Cele patru adevăruri, așa numite sfinte cu cari a început activitatea sa publică la Benares și despre care am amintit sună astfel:

1. Acesta, asceților, este adevărul sfânt despre suferințe: nașterea e suferință, bătrânețea sunt suferință, boala este suferință, moartea este suferință, de a fi împreunat de ceea ce nu-ți este drag ca și de a fi despărțit de ceea ce-ți este drag este suferință, de a nu ajunge cele dorite este suferință; pe scurt: alipirea de cele pământești este suferință;

2. Acesta, asceților este adevărul sfânt despre

originea suferințelor: *setea după existență*, care duce dela renaștere la renaștere, setea după plăceri, după renaștere, după putere;

3. Acesta, asceților este adevărul sfânt despre încetarea suferințelor: stingerea setei prin nimicirea totală a dorinței, de a o lăsa, de a se desface de dânsa, de a nu-i da loc;

4. Acesta, asceților, este adevărul sfânt despre calca spre încetarea suferințelor: această cale are opt porți: credința dreaptă, deciziunea dreaptă, cuvântul drept, fapta dreaptă, viața dreaptă, dorința dreaptă, cugetarea dreaptă și meditațiunea dreaptă.

Aceste patru adevăruri constituie așazicând *credeul buddhist* și totodată ele formează nota caracteristică care distinge buddhismul de alte sisteme religioase și filozofice.

Iar o altă idee fundamentală a doctrinei lui Buddha mai este exprimată și în următoarea sentință: „Precum oceanul cel mare are numai un gust, gustul sării, așa are și această învățatură și această ordine numai un gust, gustul mântuirii.”

Monumentele literare, din care putem cunoaște învățătura lui Buddha în toate amănunțele ei, azi constituie multe și voluminoase lucrări. Buddha însuși n'a scris nimic, ci a predat învățătura învățăceilor săi, cari trăiau după regulile ce le-a fost fixat el. Toate textele existente cuprinzând doctrina lui sunt de origine ulterioară.

(Va urma)

F. O. R.**Serbare religioasă la Cluj.**

În ziua de 22 I. c., F. O. R., secția Cluj a aranjat o frumoasă șezătoare culturală pentru popor și lumea intelectuală din Cluj, în localul Școalei Primare Nr. 2.

Datorită vrednicului învățător-dir. I. Angheliu și a institutoarei Paraschiva Sopa, sala era arhiplină de credincioși, dornici de hrană sufletească, cari așteptau desfășurarea programului.

Cuvântul de deschidere rostit de dl. președinte al F. O. R.-ului Dr. L. Chirilă, care în cuvinte simțite arată importanța F. O. R.-ului în acest mare centru, unde lumea e atât de preocupată de grijile vieții materiale, încât neglijează sufletul. Căile preconizate de F. O. R., sunt singurele cari prin Biserică duc la fericirea și ușurarea greului vieții de mâine.

Corul studenților teologi, sub conducerea dlui prof. Dr. V. Petrașcu, a cântat mai multe cântări religioase și patriotice.

Dl. prof. secund. Șofron Vlad vorbește despre „Cum au să-și crească părinții copiii, urmând învățăturile lui Hristos“. Arată starea deplorabilă în care a decăzut societatea noastră ce uită de cele mai elementare datorii familiare și de părinți întru a-și educa fiii pentru a fi adevărați stâlpi în viitorul neamului nostru. Ca dovadă despre aceasta avem cazul recent cu asasinii lui Popovici, copii de liceu.

Elevii școlii primare au cântat frumoase cântări religioase și au recitat câteva poezii frumoase, cari au adus cinste pentru munca depusă dnei institutoare Paraschiva Sopa și dlui dir. Angheliu.

Șezătoarea s'a încheiat prin cuvântul binecunoscutului orator dl. protopop Vasii, care arată indiferentismul față de problemele înalte, religioase și morale ale păturei noastre intelectuale.

Asistent.

F. O. R.-ul între săteni.

În ziua de 23 I. c. F. O. R.-ul Secția Cluj a descins în com. Cara, unde — datorită on. preot Rusu — i s'a făcut o frumoasă primire.

F. O. R.-ul era reprezentat prin dl. prof. Dr. L. Chirilă, președ. precum și de dnii prof. ai Academiei teologice, Dr. O. Bucevschi și Dr. V. Petrașcu, împreună cu corul studenților teologi.

După serviciul divin oficiat de un sobor de preoți în frunte cu dl. prof. N. Vasii și protodiacon Dr. O. Bucevschi, corul stud., sub conducerea dlui prof. Dr. V. Petrașcu, a dat răspunsurile, — urmează predica părintelui Tomuș, prin care arată credincioșilor calea cea bună ce duce la mântuire și care este arătată de biserică noastră ortodoxă și nu de cea arătată de toți acei cari caută situații materiale și desmembrarea credincioșilor, cari sunt sectarii, și de cari din nenorocire nu e lipsită nici această comună.

După masă la ora 3 urmează o

serbare religioasă, la care au luat parte toți credincioșii comunei, între cari și sectarii și minoritari. Dl. prof. Dr. Chirilă, președ. F. O. R.-ului, arată scopul și căile de activare a F. O. R.-ului în această lume plină de greutăți și îndeamnă pe credincioși a asculta de Biserică și păstorii ei. Preotul reformat local, dl. Lörinczi, a onorat cu prezența sa atât serviciul divin din biserică, cât și serbarea F. O. R.-ului de după masă, apreciind frumoasa propagandă religioasă, care aduce întărire tuturor bisericilor deopotrivă.

Urmează apoi conferința dlui prof. Dr. Bucevschi, despre „Cum sparg sectarii legea strămoșească“, în care arată originea și scopurile sectarilor, cel mai mare pericol pentru Biserică

și Neam, înrudiți și plătiți de francmasoni cari vor revoluționarea lumii întregi. Tot timpul corul studenților a cântat cântări religioase, cari au înălțat sufletele credincioșilor, producând o atmosferă sufletească cum rar au avut ocazie să trăiască. În acest sens înțelege să-și ducă la îndeplinire menirea sa F. O. R.-ul, una dintre puținele căi ce vor aduce cu un ceas mai înainte fericirea neamului nostru.

La urmă s'a constituit un comitet local de conducere, care va ține o strânsă legătură cu F. O. R.-ul și credincioșii din parohie. Rostesc cuvântări ocazionale și de mulțumită preotul Rusu și învățătorul Grosu.

Un participant.

INFORMAȚIUNI

Alegere de deputat eparhial în Lupșa. În 19 Aprilie a. c., în tractul Lupșa a fost ales deputat eparhial C. S. părintele Vasile Șpan în locul mult iubitului părinte protopop Vasile Gan. Unanimă, preoțimea și-a exprimat votul nominal pentru persoana părintelui Șpan din care putem înțelege dragostea mare de care se bucură în rândul preoților tractului. Păr. Șpan în urma alegerii, cu emoționante cuvinte a mulțumit preoțimei pentru mandatul care i s'a dat și spune că va ști ca totdeauna și acuma să reprezinte conștiințios interesele generale ale bisericii ridicându-i prestigiul. Aducem și pe această cale felicitările noastre. *Coresp.*

Aviz. Se aduce la cunoștința On. public, că Duminică în 29 Aprilie a. c., la Catedrala ort. rom. din Cluj, va da răspunsurile Sf. Liturghii, corul mixt, nou înființat, sub conducerea părintelui diacon al Catedralei Anotolie Scurtu. Corul este compus în mare parte de artiști și cântăreți dela Opera Română din Cluj, și de alți credincioși binevoitori și doritori de înfrumșetarea cultului divin.

Mulțumită publică. Consiliul și epitropia bisericii ort. rom. Mogoș-Mămăligani exprimă pe această cale cele mai călduroase mulțumiri dlor Dr. Lazăr Iancu și Macavei Puiu, ambii domiciliați în Cluj, cari au binevoit să ajute biserica lângă care s'au născut cu suma de 1000 Lei. Bunul Dumnezeu să răsplătească din darurile Sale cele bogate generoșilor donatori. *Pr. Ifr. Bordea*

Conferința preoțească de primăvară a tractului Lăpuș este convocată pe ziua de 10 Mai a. c., în Târgu-Lăpușului.

A apărut:

Preot Teodor Ciuruș: „Pilde de Mântuire“. Predici populare la sărbătorile Născătoarei de Dumnezeu și ale Sfinților. Tip. „Astra“, Cluj 1934. Pag. 139. Lei 60.

Fără pretenții savante, ci cu modestia ce-i șade bine omului, în cele 21 de predici, cuprinse în această carte, părintele Ciuruș, cu adevărat ne înfățișează „Pilde de Mântuire“.

Grija părintească pentru mântuirea păstoriiilor este nota ce cu pronunțată căldură a convingerii se desprinde din fiecare predică, fapt ce dă o deosebită valoare lucrului săvârșit de părintele Ciuruș. Folosul cu care se poate utiliza o recomandă tuturor.

Se poate procura dela Librăria Eparhială, Cluj, Piața Cuza Vodă 6. (Costul plus porto).

On. Preoți! Recomandați credinței șilor „PÂINEA VIEȚII“ carte de rugăciuni pentru toți creștinii, tipărită cu binecuvântarea și aprobarea P. Sf. Sale Episcopul Nicolae al Clujului, fiind cea mai ieftină și bogată carte de rugăciuni. Preț 30 Lei, legată. La comandă de 10 bucăți acordăm rabat. Se găsește la *Librăria Eparhiei ort. rom. din Cluj (Piața Cuza Vodă Nr. 6).*

— **Librăria Eparhială din Cluj** (Piața Cuza Vodă Nr. 6) fiind aprovizionată cu odoare bisericesti (cruci, candelă, odăjdii, prapori etc.) precum și cu toate cele necesare serviciului divin, — stă la dispoziția tuturor pentru efectuarea oricărei comenzi, mici sau mari, cari se execută prompt și cu îngrijire, pe lângă cele mai moderate prețuri.

Nr. 2761/1934.

Comunicat oficial către organele protopopești și parohiale din Eparhia Clujului.

Spre orientare și conformare comunicăm următoarele:

Conform art 1 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane, publicată în Monitorul Oficial Nr. 83 din 7 Aprilie 1934, *comunitățile bisericesti*, ca persoane juridice cu drept privat, care nu au scop lucrativ, precum și *fundatiunile de orice fel*, pot beneficia de prevederile acestei legi, *ca debitori agricoli*, dacă sunt proprietare de imobile supuse impozitului agricol și dacă au reședința — locuința efectivă la sate, — toate acestea încă dela data de 18 Decembrie 1931 și până azi.

Intră sub reducerile legale datoriile de orice fel născute înainte de 18 Decembrie 1931, — cu excepția impozitelor, taxelor etc., prevăzute la art. 69 din lege.

Pentru a putea beneficia de lege vor trebui ca debitorii — parohiile — să facă declarații, *scutite de timbre*,

până la data de 7 Mai 1934 inclusiv, în care să se arate activul și veniturile debitorului, datoriile ce le are, adresa debitorului și creditorilor.

Aceste declarații se depun la Tribunalul domiciliului debitorului dacă imobilele agricole întrec 20 jugăre, — și la judecătoria numai atunci, când imobilele nu întrec 20 jugăre, dar debitorul mai are și proprietate urbană supusă impozitului pe clădiri.

Declarațiile se fac în atâtea exemplare câți creditori are debitorul plus 2 exemplare, — câte unul pentru Tribunal și pentru debitor, — și se va trimite câte un exemplar semnat de debitor fiecărui creditor cu scrisoare recomandată până la 7 Mai curent.

La declarație nu se depune nici o dovadă, — și o subscrie în numele parohiei — președintele adunării parohiale, adică preotul, prevăzând-o și cu sigiliul.

Dacă parohiile posed imobile urbane supuse impozitului pe clădiri ele cad sub prevederile art. 30 din lege *ca debitori urbani* și vor face aceeași declarație.

II.

În cazul când parohiile sunt *creditoare*, ele nu sunt obligate la nici o declarație dacă se învoiesc ca debitorii lor să intre în conversiune.

Dacă ele însă nu acceptă lichidarea conform legii, atunci vor face în termen de 40 zile, adică până la 17 Mai declarații irevocabile și fără rezerve de neacceptare la Tribunalul domiciliului debitorului conform cu art. 40 din lege, arătând numele și domiciliul creditorului și debitorului, cifra creanței cu dobânzi incasate și datorite, natura creanței, titlul și garanțiile ei.

Dacă parohiile acceptă lichidarea pentru debitorii lor, atunci în termen de 3 luni dela promulgarea legii vor arăta notarului comunal datoria spre a se înscrie în registrul special al debitorilor conf. art. 22 din lege — pe debitorii lor, cari au mai puțin de 20 jugăre (și astfel nu sunt obligați să facă declarațiuni).

Toate termenele fiind postale, cari aduc o pierdere beneficiului — se vor respecta strict aceste termene.

Consiliul parohial în frunte cu parohul vor proceda în consecință. Și în caz de necesitate să ceară statul unui avocat din apropiere.

Cluj, la 24 Aprilie 1934.

Consiliul eparhial

REVERENZI PREOȚEȘTI
din stofă fină, cu prețul dela 1500 Lei în sus, — **ORNATE** cu prețuri bisericesti moderate, precum și **COSTUME BĂRBĂTEȘTI**, execută **CROITORUL M. MUNTEAN** CLUJ, Str. Regina Maria 48.
Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.